

Vlaanderen
verbeelding werkt

Septemberverslaging 2026

Meer groei voor Vlaanderen
Meer houvast voor de Vlaming

**Vlaamse
Regering**

vlaanderen.be

TOESPRAAK GEGEVEN DOOR MATTHIAS DIEPENDAELE

30.09.26

1 VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN IN TIJDEN VAN ONZEKERHEID

Dames en heren,

Angst is een slechte raadgever. Dat weten we allemaal. Angst verlamt. Mijn moeder had gelijk toen ze zei: 'Een mens lijdt het meest door het lijden dat hij vreest.' Die angst komt voort uit onzekerheid. En die overheerst vandaag het leven.

Oorlog is terug in Europa. Protectionisme treft onze open economie. Bepaalde bondgenootschappen zijn een pak minder vanzelfsprekend geworden. Energie blijft een strategische kwetsbaarheid. Hoge loonkosten zetten onze concurrentiekracht onder druk. Technologie verandert razendsnel, en niet iedereen kan even makkelijk volgen.

Het lijstje loopt genadeloos door. Dat zijn allemaal factoren die onzekerheid voeden. In de wereld. In Europa. In Vlaanderen.

En dat is het moment waarop wij houvast moeten bieden.

De Vlaming heeft daarbij geen behoefte aan onhaalbare beloften of aan schijnzekerheden. Ik ben ervan overtuigd dat die weet dat niet elk gevaar verdwijnt door alles in regeltjes te gieten.

Verantwoordelijkheid nemen is niet als overheid elke onzekerheid beantwoorden met meer regels en meer geld.

Verantwoordelijkheid nemen betekent ook eerlijk zijn, zeker wanneer het om niet-populaire maatregelen gaat. En ja, die liggen vandaag op tafel.

Waar het om gaat en altijd om moet gaan is de zekerheid dat mensen en gezinnen hier in Vlaanderen goed kunnen leven, leren, werken en ondernemen en de zekerheid dat er goed voor elkaar gezorgd wordt.

Dat is ons verhaal.

Dames en heren,

Ook in het verleden werden we met grote onzekerheid geconfronteerd. De Koude Oorlog, de oliecrisissen, de financiële crisis en corona. Vlaanderen kwam daar elke keer sterker uit. Omdat telkens verantwoordelijkheid werd genomen door de toenmalige beleidsmakers.

Politiek is niet de kunst van het wenselijke. Wel de kunst van het mogelijke. En het mogelijke vraagt soms het moeilijke. Het heel moeilijke.

Daarom sta ik hier: om de keuzes van de Vlaamse Regering toe te lichten. De moeilijke keuzes die we weloverwogen, in eer en geweten en als team hebben genomen. Dat team bestaat uit drie partijen met gemeenschappelijke, maar tegelijkertijd ook heel uiteenlopende visies. Dat was dus niet evident. Ik ben niet te benauwd om dat als minister-president toe te geven.

Toch hebben we elkaar gevonden. Omdat we beseffen dat we het morgen nog moeilijker maken als we vandaag ongemakkelijke beslissingen uit de weg gaan.

Dames en heren,

Dit is de grootste besparingsoperatie waar een Vlaamse regering ooit voor stond. Maar het moest. Tering naar de nering. Heel concreet loopt deze besparingsronde in 2027 op tot bijna 2 miljard euro en uiteindelijk in 2029 tot 3 miljard euro. 3 miljard euro, waarvan 1,2 miljard in overheidswerking en subsidies.

Dat is voor een Vlaamse regering on-ge-zien.

Onze welvaart is geen verworven recht en zal dat ook nooit worden.

Een begroting mag daarom niet alleen een boekhouding zijn.

Nee, een begroting moet ook richting geven.

En de juiste richting is die van gezond financieel beleid. Dat zorgt voor zekerheid op lange termijn. Gezonde overheidsfinanciën zijn een noodzakelijke voorwaarde voor een warm Vlaanderen.

Collega's,

De begroting *IS* in evenwicht. En de begroting blijft ook in evenwicht **de komende 3 jaar**. Onze welvaart – en het behoud ervan – is onze verdomde plicht. De belangrijkste grondstof van onze welvaart is talent.

Onderwijs is dé groeimotor, economisch, maar zeker ook sociaal. Onderwijs is dé plek waar elke Vlaming kansen krijgt om zijn of haar toekomst vorm te geven. Daarom kiezen we - en blijven we voluit kiezen – voor kwaliteit, kennis en kennisoverdracht, met Nederlands als basis voor succes en met sterke ondersteuning van leerkrachten.

Onderwijs is dé houvast voor onze toekomstige welvaart. Ondanks de moeilijke budgettaire tijden besparen we niet op ons onderwijs.

2 VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN BEGINT BIJ DE OVERHEID

Dames en heren,

Zekerheid begint bij de geloofwaardigheid van een overheid die haar eigen huis op orde heeft. Zonder ingrijpen stijgt onze schuld. En elke euro rente is een euro minder voor zorg, onderwijs, infrastructuur en ga zo maar verder.

Een overheid moet, net als een gezin, vandaag verantwoordelijkheid nemen om morgen niet met de rekening te blijven zitten. Elke euro moet economisch of maatschappelijk rendement opleveren. Als die dus niet in een groeiverhaal kan ingeschreven worden, moet die worden geschrapt.

Middelen mogen niet terechtkomen bij randzaken.

Middelen moeten maximaal gaan naar kerntaken.

Vorig jaar bespaarden we 300 miljoen euro aan subsidies. En de komende drie jaar schrappen we ruim 500 miljoen euro.

Dames en heren,

De overheid moet de lat voor zichzelf hoger durven leggen: meer resultaat met dezelfde of minder middelen. Minder administratie. Minder regels. Minder complexiteit. Minder tijdverlies voor burgers en ondernemingen. Onze ambtenaren staan letterlijk ten dienste van de samenleving. Zij kennen hun vak, het terrein en de Vlaming. De verantwoordelijkheid die zij dragen vraagt in deze tijd om budgettaire soberheid.

Dat geldt niet alleen bij het uitvoeren van beslist beleid. Dat geldt ook bij de manier waarop onze ambtenaren en hun diensten communiceren en personeel inzetten. We trekken een duidelijke lijn: onze diensten besteden niet langer uit wat ze zelf perfect kunnen realiseren. Zo kunnen meer euro's naar eenvoudigere, snellere en goedkopere processen gaan en dus naar een betere dienstverlening voor de Vlaming.

Verantwoordelijkheid en soberheid gaan hand in hand. We gaan in overleg met de vakbonden om het personeelsstatuut te moderniseren. We hervormen met gerichte maatregelen het overheidsapparaat. Van het Vlaams Parlement verwachten we dat ze een zelfde soort oefening doen.

Het volledige plaatje aan ingrepen voor de rest van deze legislatuur zorgt voor een besparing van ruim 750 miljoen euro extra op de eigen werking. Op de kabinetten bespaarden we vorig jaar ruim 700.000 euro. Die lijn trekken we structureel door. We leveren een extra inspanning, waardoor we jaarlijks ruim voorbij het miljoen gaan.

Zoals het bekende Vlaamse spreekwoord zegt: ge moet proper zijn op uw eigen. Ook van de lokale besturen vragen we een bijdrage. We blijven zorgen voor een groei van het Gemeentefonds, maar temperen de groei.

Soberheid is geen opdracht voor één departement of één bevoegdheid. Laat staan voor één minister. Dit is de verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse overheid.

Elke euro van de overheid is immers een euro van de Vlaming.

Dames en heren,

Elke euro telt. We moeten er als overheid dus nauwgezet op toezien dat elke euro op de juiste plek terecht komt. En dat elke euro dus doet waarvoor die bedoeld is. De totale waarde van het Groeipakket bedraagt vandaag bijna 5 miljard euro. Dit is en blijft een belangrijke ondersteuning voor onze gezinnen. We kiezen er voor het Groeipakket te beperken tot de leeftijd van 23 jaar, met uitzondering van door "behartenswaardige" situaties verloren studiejaren, zoals bijvoorbeeld langdurige ziekte.

Elke euro verdient respect: van de overheid die die euro uitgeeft én van de burger die die euro ontvangt. Ook bij moeilijke maatregelen. Nadat we op korte termijn de registratierechten van 10 naar 2% hebben gebracht, dwingt de budgettaire realiteit ons er helaas toe deze te verhogen naar 3%.

Dat verhogen doen we ook met de dienstencheques. Een systeem dat bijzonder goed bijdraagt aan drie doelstellingen: zwartwerk vermijden; zorgen voor kortgeschoolde arbeid en een betere combinatie van werk en gezin.

Maar we moeten ook erkennen dat dat systeem budgettair ontspoord is, waardoor het vandaag 1,7 miljard kost aan de belastingbetaler. Tot nu betaalde de Vlaming 10 euro per dienstencheque. De Vlaamse overheid legt daar 20 euro bovenop. Ook die 20 euro is uiteindelijk geld van de Vlaming. Hier grijpen we op in door de bijdrage van de gebruiker te verhogen. Tegelijkertijd nemen we een terechte frustratie weg en voeren we een plafond in op de administratiekosten.

Elke euro telt. Dat werkt in twee richtingen. Niets dat zo rauw binnenkomt als een belasting op rouw. De Vlaming die er nu voor kiest de nodige euro's opzij te zetten voor zijn kinderen en kleinkinderen... Die moet erop kunnen rekenen dat die zuurverdiende euro's niet nodeloos worden belast. We doen daarom wat we moeten doen: We verlagen de erfbelasting voor kleine en middelgrote erfenissen. Met 160 miljoen euro tegen het einde van de legislatuur.

3 VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN VOOR WELVAARTSZEKERHEID

Dames en heren,

Vlaanderen bokst economisch stevig boven z'n gewicht. Vlaanderen is uitgegroeid tot een wereldspeler in farma, biotech-, agrovoeding en nog heel wat andere sectoren. En ook met onze ruimtevaartsector mikken we op de sterren!

Vlaanderen heeft een aandeel van 1,73% in de totale wereldexport, hoewel we maar 0,08% van de wereldbevolking uitmaken. Onze bedrijven zijn exportkampioenen. Onze werknemers behoren tot de productiefste ter wereld.

Vlaanderen is Europees koploper in investeringen in Onderzoek & Ontwikkeling én wereldspeler in innovatie. Onze kennisinstellingen, zorg en sociale bescherming behoren tot de Europese top.

Ja, Vlaanderen bulkt van het talent. Nee, het is hier echt niet 'allemaal naar de wuppe'. Integendeel. Voeten op de grond, zonder grote mond: zo krijgen we dat allemaal voor elkaar. Op die sterktes mogen we best wat trotser zijn, ook al botst dat soms met onze Vlaamse nuchterheid. Onze welvaart danken we aan al die Vlamingen die werken, ondernemen en bijdragen.

Het is *die* welvaart die *ons* welzijn mogelijk maakt. Maar precies *die* welvaart staat vandaag onder druk. En dus ook ons welzijn dat daarop gebouwd is. De grootste uitdaging voor onze welvaart - en dus ook voor het welzijn van de Vlaming - is productiviteitsgroei. Die wordt uiteindelijk voelbaar in meer welvaart, sterkere koopkracht en betaalbare zorg en dienstverlening. We nemen onze verantwoordelijkheid om de groei maximaal te faciliteren. Voor onszelf en al zeker voor de volgende generaties.

De jobbonus houden we overeind. Omdat die de koopkracht versterkt van wie elke dag de handen uit de mouwen steekt. Omdat werken moet lonen. We houden onze investeringen op peil. Dat is en blijft een zekerheid. Net zoals onze historische bijkomende investeringen van ruim 1 miljard euro in openbare werken tijdens deze legislatuur.

Onze Vlaamse welvaart zal er één zijn die bouwt op innovatie, op onderzoek en ontwikkeling. Dat heeft ons in het verleden ook grote onzekerheidsgolven doen doorstaan. Dat moet het ook in de toekomst doen.

Dames en heren,

Onze Vlaamse welvaart kan enkel groeien dankzij de economische kracht die gegenereerd wordt door onze industrie, ondernemingen en ondernemers. Ondernemers kunnen leven met risico, niet met onzeker beleid. Zij hebben duidelijke regels, minder rompslomp, snellere vergunningen, betaalbare energie, een sterker net en degelijke infrastructuur nodig. Kortom: een betrouwbaar investeringsklimaat.

Daarop blijven we onverkort inzetten. Maar we maken tegelijkertijd wel komaf met te versnipperde steunmechanismes zoals de KMO-portefeuille. Ook de steun voor raffinagebedrijven zetten we gezien de huidige geopolitieke context stop.

4 VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN VOOR WELZIJSZEKERHEID

Dames en heren,

Een begroting bestaat uit cijfers. Een leven niet.

Mensen bouwen hun leven niet rond abstracte cijfers, wel rond concrete zaken als voldoende koopkracht, betaalbare kinderopvang, een goede school, een degelijke job, warme zorg en een veilige buurt.

Echte zekerheid is weten dat er hulp én houvast is wanneer je die nodig hebt.

We investeren extra in zorg en bijkomende capaciteit. Ook jeugdhulp, ouderenzorg, de ondersteuning van personen met een handicap en de geestelijke gezondheidszorg worden verder versterkt. Zo zorgen we ervoor dat mensen sneller de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en versterken we de zorg waar de noden het hoogst zijn.

Een warm Vlaanderen laat niemand in de kou staan.

Een warm Vlaanderen biedt houvast. Een warm Vlaanderen begint bij mensen die naar elkaar omzien. In gezinnen en families, in straten en buurten. Mensen staan zekerder in het leven wanneer ze zich verbonden voelen. Gedeelde normen en waarden helpen daarbij, net als een goede kennis van het Nederlands.

Een warm Vlaanderen creëert de kansen voor sociale mobiliteit en verwacht dat iedereen die kan bijdragen, dat ook doet. We geven mensen en gezinnen de kansen om vooruit te gaan, om te leren, te werken en hun talenten te ontwikkelen. En wie ondersteuning nodig heeft, moet kunnen rekenen op de nodige zorg en ondersteuning om opnieuw sterker in het leven te staan.

Een warm Vlaanderen vraagt vlotte mobiliteit, degelijke infrastructuur en verkeersveiligheid. Mensen moeten zich veilig en vlot kunnen verplaatsen, naar het werk, naar school en naar huis.

Een warm Vlaanderen gaat zorgvuldig om met natuur, omgeving en klimaat. Met de Blue Deal blijven we Vlaanderen beschermen tegen droogte en wateroverlast, verhogen we de waterzekerheid voor gezinnen, landbouw en industrie en verbeteren we de waterkwaliteit. We geven onze landbouwers ruimte om te ondernemen en ondersteunen hen wanneer ze geconfronteerd worden met steeds meer extreme weersituaties.

Een warm Vlaanderen steunt op verantwoordelijkheden die worden genomen. Met het actieplan Veilig Online leggen we ook daar de verantwoordelijkheid waar die hoort: bij de platformen én bij de gebruikers zelf én, in het geval van minderjarigen, dus ook bij de ouders. Want vrijheid gaat samen met verantwoordelijkheid, online én offline.

Een warm Vlaanderen zorgt ervoor dat mensen de kennis en het vertrouwen hebben om met technologie en digitalisatie te werken. En leert dus ook mensen slim met AI werken. Artificiële Intelligentie kan de productiviteit verhogen, maar creëert ook onzekerheid. Ook daar werken we op.

Een samenleving wordt niet alleen sterker door wat een regering beslist. Ze wordt sterker wanneer mensen bereid zijn verantwoordelijkheid voor elkaar op te nemen. Werkgevers en werknemers. Overheid en middenveld.

Wie verder wil, moet soms van mening verschillen, onderhandelen en compromissen sluiten. Maar uiteindelijk moeten we elkaar vinden in hetzelfde doel: onze welvaart beschermen en ervoor zorgen dat iedereen daarin kan delen. Daarom maken we de nodige middelen vrij om gedragen sociale akkoorden en een Onderwijspact te bekomen.

5 SLOT

Collega's,

Zekerheid ontstaat niet vanzelf. Zekerheid wordt gebouwd.

Door mensen die werken, ondernemen en verantwoordelijkheid opnemen. Door een overheid die durft te kiezen wat ze houdt, wat ze hervormt en waarin ze investeert.

Nee, we kunnen de wereld niet helemaal naar onze hand zetten. Maar we kunnen er wel voor zorgen dat Vlaanderen sterk staat: met gezonde overheidsfinanciën, ruimte voor werk en ondernemerschap, investeringen in kennis, innovatie en infrastructuur, en zorg voor wie die nodig heeft.

Dat is Vlaamse zekerheid.

Niet de belofte dat er nooit iets misgaat.

Wel het vertrouwen dat we aankunnen wat op ons afkomt.

Vlaamse zekerheid is verantwoordelijkheid nemen. We doen dat dan ook in budgettair bijzonder moeilijke omstandigheden met de middelen die ons zijn toevertrouwd. En we zullen dat blijven doen.

Beste Vlamingen,

We weten niet wat morgen brengt. We weten wel wat ons vandaag te doen staat. Meer groei voor Vlaanderen is meer zekerheid voor de Vlaming.

Daarom nemen we onze verantwoordelijkheid. Voor u. Voor uw kinderen. Voor uw kleinkinderen.

Voor een gezond en sterk Vlaanderen.

Dankuwel